

0138

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SEMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'00

14 DE JULIOL DE 1916

«Aquí hase farta un hombre»

Els núvols negres

El cel d'Espanya, el cel neutral d' Espanya, s'ennuola menaçadorament. Mentre els governants i la premsa per ells subvencionada cantaren himnes a la neutralitat salvadora i benèfica, els mals del país s'agravaven, i el terrible problema de la fam apareixia en les llars dels treballadors.

Oh, gloriosa Espanya neutral! L'hora de la felicitat era arribada. La pesseta sobrepujava al franc. Tot era parlar dels beneficis que l'Espanya en pau obtindria en mig de l'Europa en guerra.

Prou que s'ha vist el resultat d'aquesta política de neutralitat passiva i morta. Avui, en plena guerra, la situació econòmica de l'Estat espanyol és pitjor que la dels Estats bel·ligerants.

Esclaten les vagues. Paren els telers i les forges, es deturen les naus en els ports i les locomotores a les estacions. Els núvols negres omplen el cel... El govern liberal acut totseguit a l'heroic remei de sempre: guarda-civil, tropes, empresonaments, tancament de les Corts i suspensió de les garanties constitucionals.

I heus-aquí la paradoxa: els obrers espanyols, per a poder menjar i per a ésser respectats, han d'emigrar a centenars de milers, fugint del felicíssim país neutral i refugiant-se en els tràgics països en guerra.

El 14 de juliol

aniversari del 14 de juliol! No es l'Alemanya actual una immensa Bastilla? La Revolució francesa, amplament vista, no és acabada encara. El París de 1789 és ja tota l'Europa occidental. La paraula de rebelió que va dictar-se aleshores a la ciutat se dicta avui a tot un món. Els homes de Camil Desmoulins varen destruir una fortalesa simbòlica d'opressió nacional; però avui tractem de vèncer la més formidable concreció dels autoritarismes internacionals i hegemònics. La França de fins del segle XVIII combatia el rei, senyor i àrbitre diví dels ciutadans, però ara lo que està en perill és la pròpia seguretat de les constitucions establertes a l'ombra del dret revolucionari; la fè dels tractats; el dret de gentes;

la noblesa mateixa de les lleis de guerra; fins l'assegurament de les llibertats personals. El pecat de l'Antic Règim en les dragonades o en la revocació de l'edict de Nantes val tant com el pecat de l'Imperi germànic en la violació de Bèlgica o en l'atropell de les ciutats franceses.

La França de Valmy o de Jemmapes combatia en favor dels pobles contra llurs poders. Quan els exèrcits revolucionaris varen entrar en el territori belga, proclamaren la llibertat del país contra els seus senyors. Alemanya, a l'inversa, invoca el domini imperial i el vell dret de conquesta, contra la voluntat dels països invadits: és una curiosa persistència atàvica de l'època venatoria de l'humanitat: l'home de les cavernes, caçador d'homes i animals, contra l'home agrícola o industriós de les civilitzacions més perfectes.

1789 va enderrocar el poder immediat, que era el de la Casa borbònica concepte nacional de l'autocràcia. Però restava, inviolada encara per la Revolució, la Casa d'Àustria, que era l'Imperi, el concepte internacional de la reialesa. I l'hora d'aqueixa nova Bastilla, d'aqueix últim reducte de la Bastilla històrica, és arribada avui.

França, més que una superioritat de metròpoli llatina, ostenta realment davant l'Imperi una superioritat nascuda d'ésser la resultant sintètica de tres branques de la raça aviana: els celtes, els propis germànics i els llatins. En canvi Alemanya és el nucli defensiu d'un separatisme ètnic; una imposició de nacionalisme que es proclama a si mateix aristocràtic i vol exercir domini sobre els demés. Per això topa contra ell l'esperit universalista, l'aspiració internacional a sobreposar damunt els poders un equilibri de pau i una neutralització de forces. En l'adhessió espontània de totes les esquerres hi ha lo que en diríem, si no fos pedantesc, una *conciència d'historicitat*, una convicció de transcendències qui van més enllà dels sentiments i de les simpaties.

Oh recordança de Mme. de Staell Ella,

tan filla de la Revolució, en carn i esperit, trobava en l'Alemanya del seu temps, encara filla de Luter i de la Raó, una forta irradiació d'esperit novell. Aquest esperit novell va anomenar-se Romanticisme. Que n'estem lluny avui! Romanticisme! Tú qui vares construir com a filla predilecta del teu ímpetu l'Itàlia moderna, darrera el cavall de Garibaldi; tú qui vares anar edificant a través revoltes i reaccions la França viva; tú qui donares il·lusions de resurrecció a la lluita hel·lènica contra els turcs; ¿còm reconeixeries, passant sobre Verdun, el poble de Schiller, en l'enorme maquinaria humana dels assaltadors?... I si entre els súbdits del César havies de cercar una espurna de les teves generositats històriques, trobaries, dins una presó, el noble Liebknecht, oferint el seu dolor als companys d'internacionalitat i alçant una testa de màrtir sobre els connacionals tacats d'inconciència...

Veieu aquí, en l'ergástula d'aqueix home, una forma concreta i material de la nova Bastilla.

GABRIEL ALOMAR

La segona Bastilla

Si ara fa un segle i quart la França noble per pendre la Bastilla i dar-la al Sol feu una grossa escala dels seus martirs, ubriaga, corajosa, tota amor, ara, enfront la Bastilla barbra, fúnebre, que aixecaren, pacients, els vils i els boigs, s'hi ha encastellat la fè que salva als pobles, i és internacional la rebel·lió, i és mitja humanitat, esgarrifada, la que espera frisoza l'enderroc d'aqueixa fortalesa maleida que un anormal hi vol fer cabre el món.

Per haver-hi portat pedres feixugues hi tancarem primer a aquests Aubriots, perquè els immensos anys de penitència els donguin el punyal revenjador, la metzina que acabi tanta rabia, com ara ha enverinat les sangs del món.

Després resplendirà tots els seus ambres un Arc de Sant Martí de pol a pol.

A. COSTA I SENDRA

EL RETORN

Un dia, Nietzsche, se va quedar mirant al cel amb aquell geste de patètica sorpresa amb que Galileu contemplà la llantia de la catedral de

Acabava de descobrir la llei que ell nomenaria més tard del retorn de les coses... Per aquesta llei, com un astre que complides les seves revolucions, apareix en un punt de l'espai, els fenòmens humans se reproduïen fatalment, modificats tan sols pel nou ambient.

Nietzsche tenia raó. Heus-aquí la Revolució que reneix, el noranta que torna. No pas el Terror i les nacionals discordies, sinó tota aquella ànima francesa, centre del món, esperit sant dels homes. Si aqueixos inquietes realistes intentessin el cop d'Estat perquè sospiraven abans de la guerra i el poble els imposés la vella pena jacobina, la similitud aleshores seria extraordinària.

Mireu, sinó. La Convenció decreta l'alça-

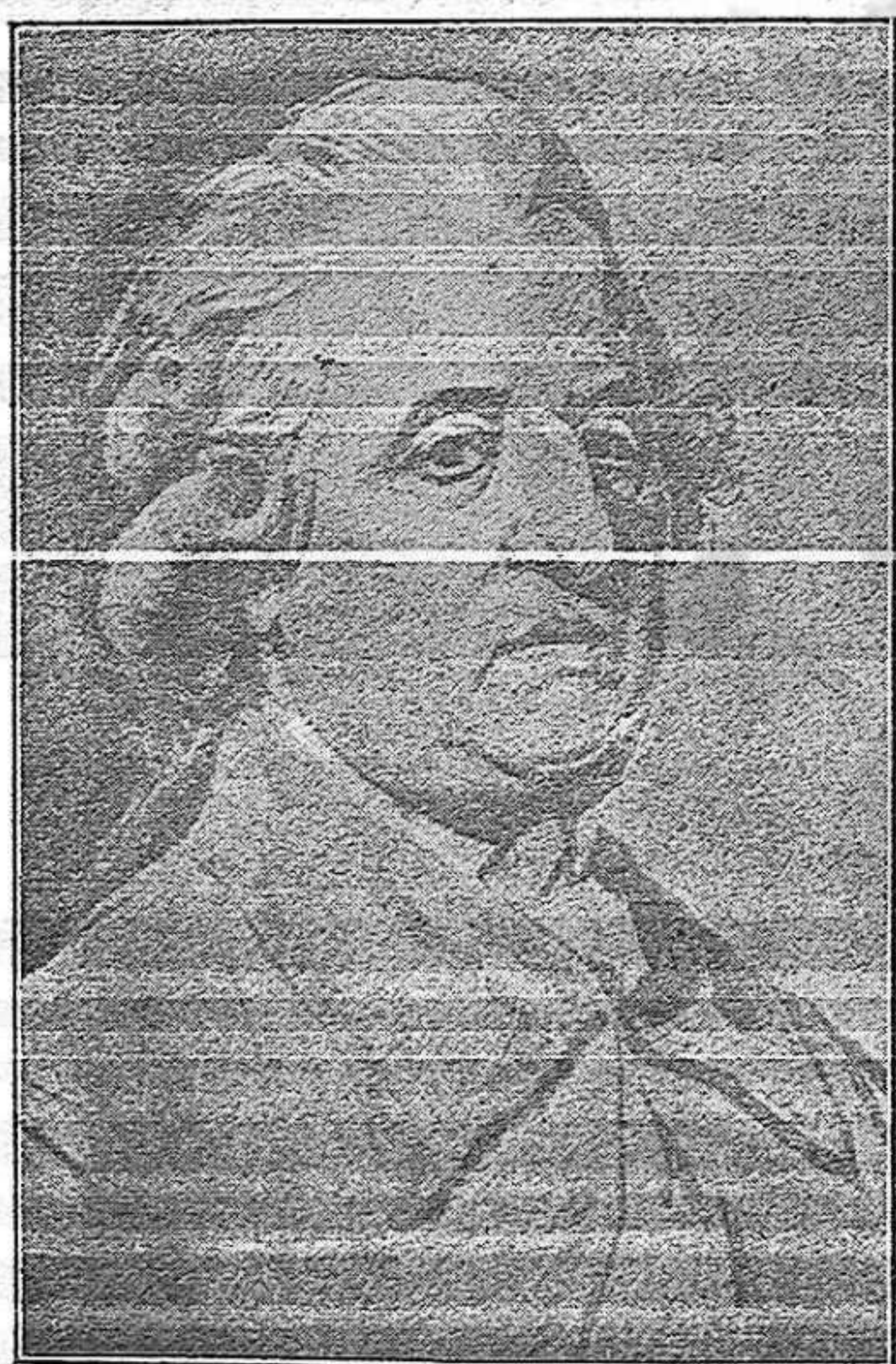
ment de la Nació. La pobra se trobava en perill. Els prussians, amb els austríacs, trucaven en les fortaleses, portes de la França. Se tenia d'improvitzar gairebé tot, i els representants populars, com el mateix poble contra els suïços i els nobles, demanaven armes i municions contra l'estranger invasor. I sorgí en Carnot, i els voluntaris correran a la frontera cantant «La Marsellesa», i aparegué el general desconegut i se feren armes i municions i se produïren Valmy i Jemmapes. França estava salvada, però aleshores començà l'anorreament dels reis i dels pobles, que impedié l'adveniment de la llibertat dels homes.

1916 té un paralelisme meravellós amb el 1793. Quan els prussians aparegueren en la frontera, un doble crit, com feia un segle, correu per la França: La patria està en perill i ens manquen canons i municions. Però l'enemic avençava. Romànticament, els francesos declararen davant del món que's tornava a reproduir l'història i que contra els reis absolutistes, ells alçaven les banderes republicanes. I en el fusell la baioneta, en la boca «La Marsellesa» i en l'ànima l'ardenta passió de la llibertat, deturaren als prussians. Exactament igual que en 1793. El Marne és Valym, i els soldats bruts, de calces estripades i vermelles, els soldats que en agost de 1914 havien perdut el color dels seus uniformes esparracats, reproduïen les escenes dels descamisats...

Després, Carnot se digué Albert Thomas. Els socialistes portaven la direcció de la guerra igual que els jacobins. La Càmera se reuní en sessió secreta i decreta la intervenció del parlament en els exèrcits. Els vells comissaris ressuciten i Danton surt cap a les trinxeres. El «grognard» és el «poulu». En Joffre parla dels exèrcits de la República amb una austeritat revolucionària. I altra volta contra els reis se redressen els pobles, i sospiren per l'auxili de França les nacionalitats, com abans els homes frisosos de lliberacions.

Jo estic segur que quan els francesos entraran a Alemanya, passaràn per les seves ciutats cantant «La Marsellesa» amb la mateixa ardenta petulància de lliberadors, que els imperials en les ciutats milenàries d'Espanya i de Itàlia. I també, com aleshores, els parisencs fundaran uns clubs, on diràn als alemanys que contra un rei sempre hi ha raó i que ells, gran remat mecànic, encara han de pendre la Bastilla.

PARADOX

Louis XVI

Robespierre

Figures de 1793

Danton

Carnot

Malesherbes

Marat

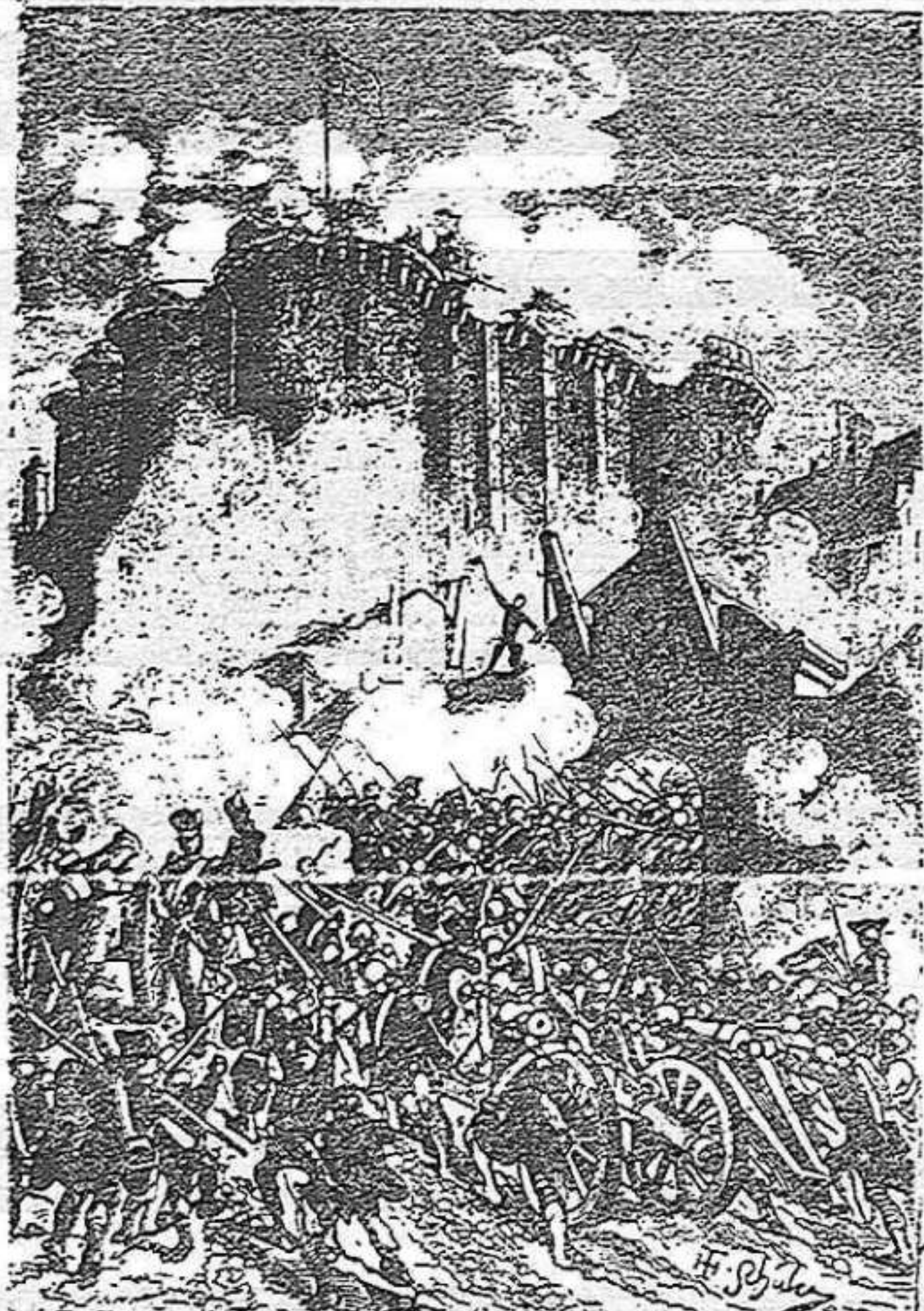
Desmoulins

El aniversario de la toma de la Bastilla

LA GRAN REVOLUCIÓN

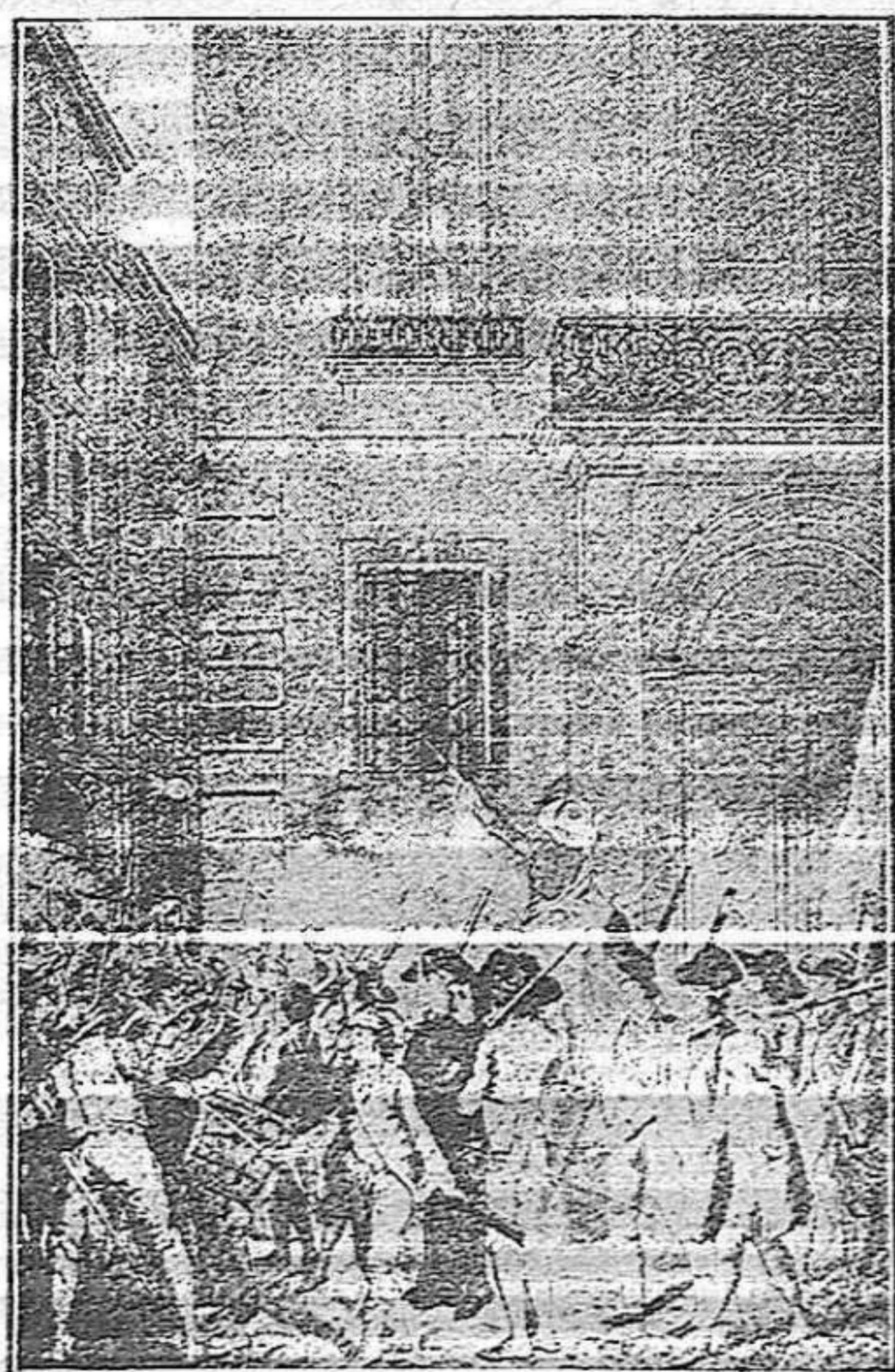
De la Revolución Francesa no se puede hablar con serenidad. No sé quien ha dicho esto. Quizá Dickens. Quizá algún otro. Si no lo dijo nadie, lo digo yo, que tengo tanta autoridad como cualquiera para decirlo. En realidad, no se puede ni se debe hablar sin una especie de pitonismo, de furor divino, de nada grande, de nada sublime.

1789—La presa de la Bastilla

Voltaire llamaba a Shakespeare «el salvaje ébrio». Shakespeare, en efecto, habla siempre con el delirio dionisiaco de un lapita al final de un banquete. Yo aspiro a que la posteridad, si se acuerda de mí, me llame como al cisne del Avon, el salvaje borracho de belleza y de justicia. En este mundo no se puede ser más que tonto de capirote o loco de remate. Nada de prudencia mediocre. ¡Ay de los que no son desmesurados! ¡Ay de los sobrios, de los frugales, de los que no saben beber a grandes tragos, de los que no se echan de bruces y se amorrán en los arroyos de la vida, de los que no son capaces de meterse la bola del mundo en el estómago! Pero... ¿qué insipideces estamos destilando? ¿a qué viene ese torrente impetuoso de «butadas» vulgares? ¡Ah! Ya.

La Revolución Francesa es el formidable encandilamiento, la horrorosa borrachera, el frenesí báquico y pánico y demoniaco de un pueblo sin par. Nos parece que eso ha querido demostrar Carlyle, el cuáquero febroso, para enaltecerla. Nos parece que eso han intentado probar Taine y Le Bon para rebajarla. ¡Dios de Belén, qué pedantería

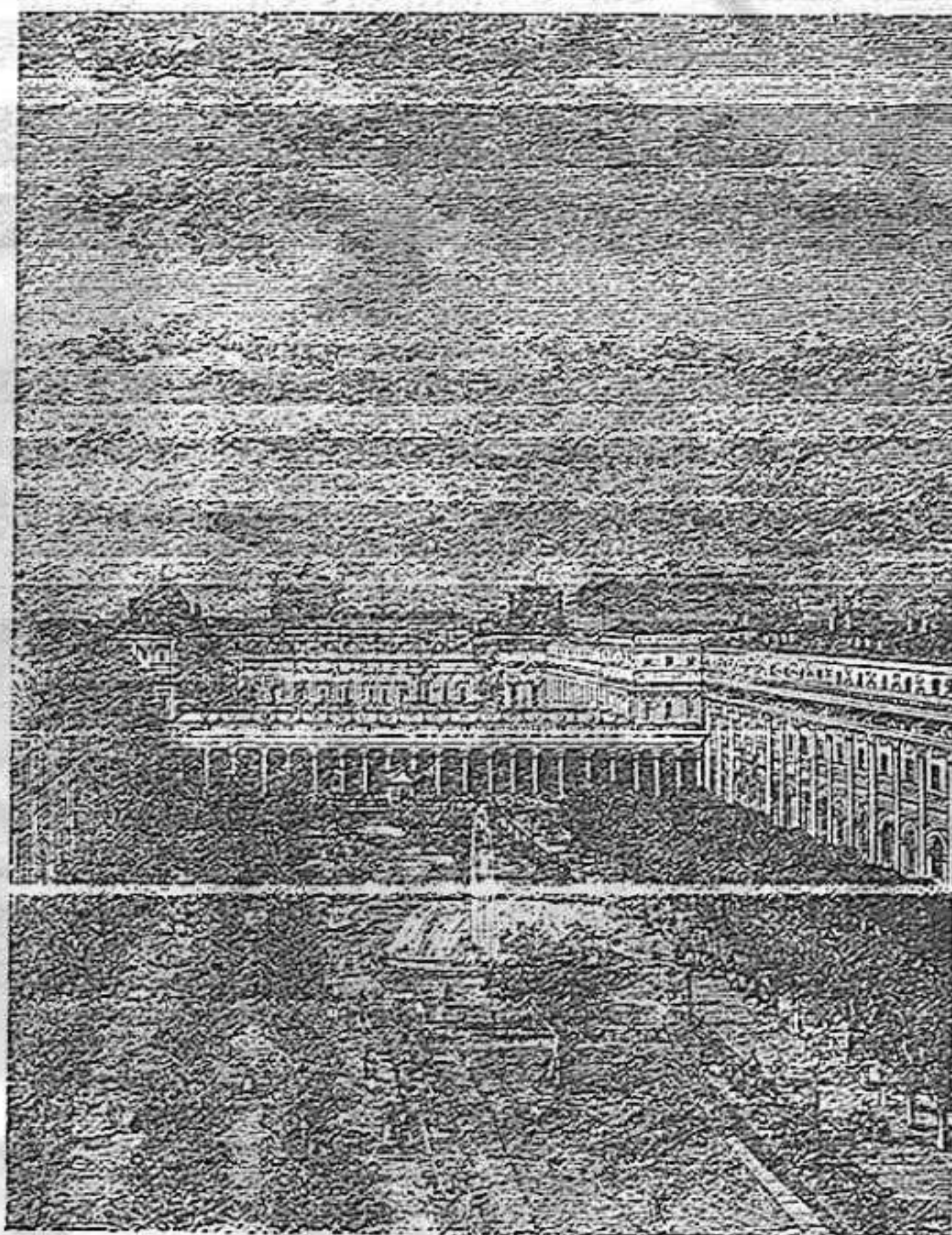

1789—El poble de Paris en armes

querer pesar lo que no cabe en el plato de ninguna balanza, querer mensurar lo inmensurable! Le Bon nos hace el efecto de un pequeño De Maistre ateo, el efecto de una pavesa que se revuelve contra el fuego que la ha consumido. Taine se nos antoja un chiquillo, una mona que salta entre las piernas de una tropa de gigantes. Y menos mal que a Dantón no le pasa de la rodilla, que si un poco más arriba le llegara, con el peso de su voluminosa virilidad le chafaría el coloso la frente.

La Revolución Francesa es el lumbrazo más terrible de la historia. Es el acto de amor más ardiente que conocemos de la humanidad. Es el mayor esfuerzo de voluntad de la especie. Es el gesto más bizarro, el mayor acto de justicia y de valentía de los hombres. Es la época en que nuestros brazos han trabajado más infatigablemente por nuestra redención, el momento en que todos los sentimientos humanos se exaltan hasta el paroxismo. Por eso, aquello fué tan breve. En aquella tensión de nervios era imposible vivir muchos años. Los dioses tienen celos de los hombres grandes, y se los llevan muy jóvenes al cielo. Los hombres de aquella generación no tenían corazón de carnero; ni las mujeres, rizados vellones plateados, ornados con cintas, como las ovejas de la egregia pastora Pompadour. Francia no era ya el rebaño obediente de Luis el Bienamado. Ahora, los carneros y las reses están arriba, en las alturas. Y abajo, en el pueblo, los carniceros que han de degollarlas, los lobos que las han de devorar.

Recordad. Francia era el pueblo de corazón dormido. Era el coto en que cazaban unos cuantos magníficos señores ociosos,

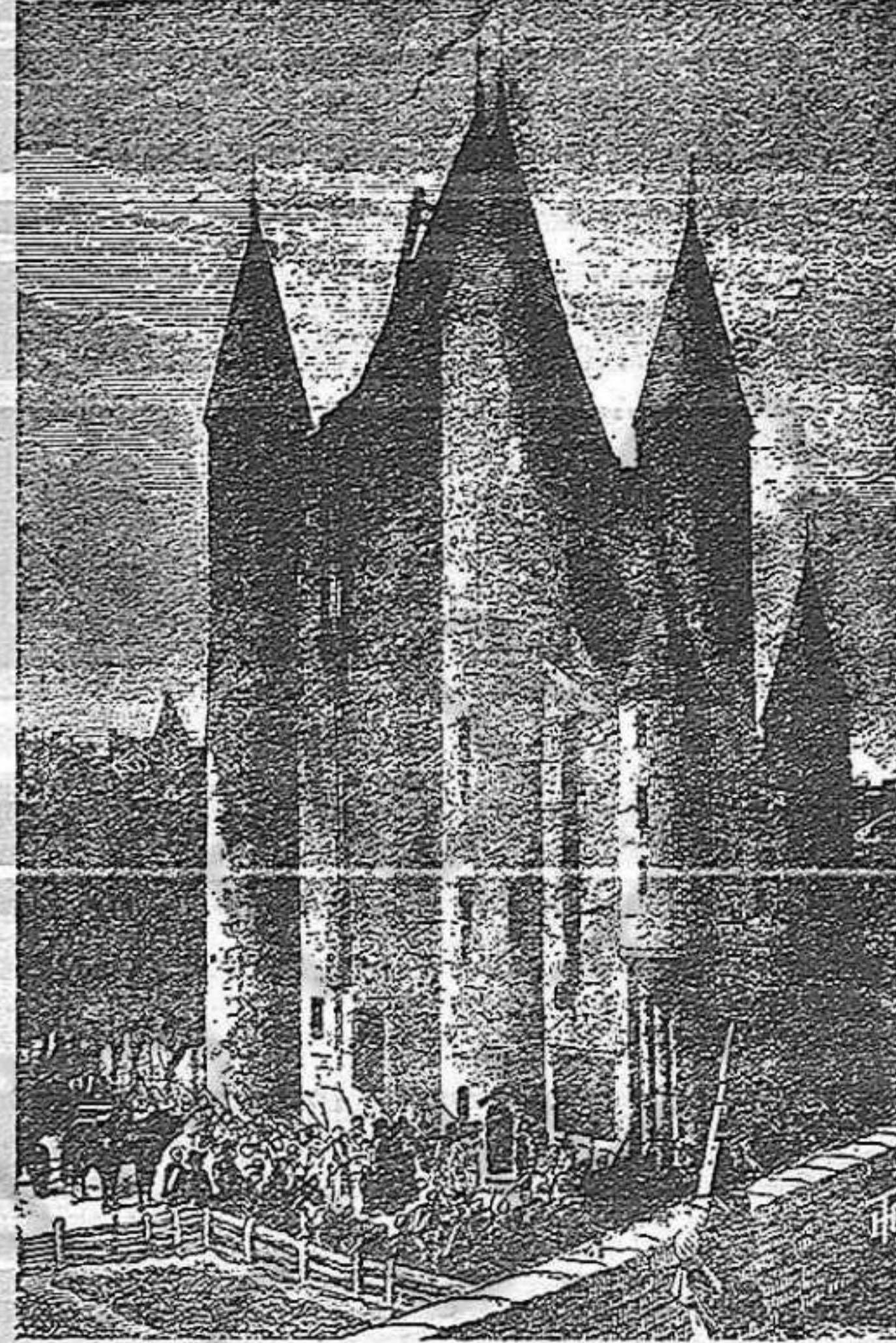
Jardins del Palau Reial, on tingueren lloc els més sagnants successos.

que, cuando no encontraban liebres, desencadenaban villanos y los fusilaban como venados. No era cosa que se quedaran sin almorzar sus jaurías, y sus lacayos y sus concubinas sin espectáculo. Francia era el parque de ciervos de los Rohan, de los Choiseul, de los Orleans, de los Polignac. Y la mesa de sus orgías, de su crápula. Y el lecho de sus obscenos refocilamientos, de sus amores bastardos.

El pueblo envidiaba la condición de los caballos de sus señores. Porque a los caballos de sus señores los montaban, pero les daban de comer. Y él llevaba sobre las espaldas a sus amos, y además había de mantenerlos. El pueblo envidiaba la suerte de los perros de sus cazadores. Porque el Conde de Artois se estimaba más cualquier lebre de sus traillas, que mil de sus glebarios. Porque los perros de la aristocracia y de los castillos tenían derechos feudales sobre las pantorrillas y sobre las tajadas de atrás de los hijos del pueblo. Porque los perros podían merendarse a cualquier coquin en el campo o en la calle, podían comerse al pueblo, y el pueblo no podía echar en su cazuela o asar un galgo del conde de Provenza sin ir a la Bastilla.

Francia tenía un enemigo: el feudalismo. El feudalismo era un pitón tricéfalo, era un monstruo de tres cuerpos escamosos. Era una triada constituida por la monarquía absoluta, la Iglesia inquisidora y la nobleza terrateniente, propietaria y castillera. En realidad, tres absolutismos, tres inquisiciones, tres manos de ladrón metidas de vez en el bolsillo exhausto del pueblo.

La Iglesia estaba encargada de esclavizar el alma de la humanidad, prohibiéndola pensar, obligándole a sufrir y a consumirse en silencio. Para esto, tenía el infierno, el purgatorio, la excomunión, los anatemas, y lo que es peor, las hogueras, las parrillas, los teólogos, los torsionarios, los jesuitas, los dominicos. La aristocracia estaba encargada de subyugar los cuerpos. Y para esto,

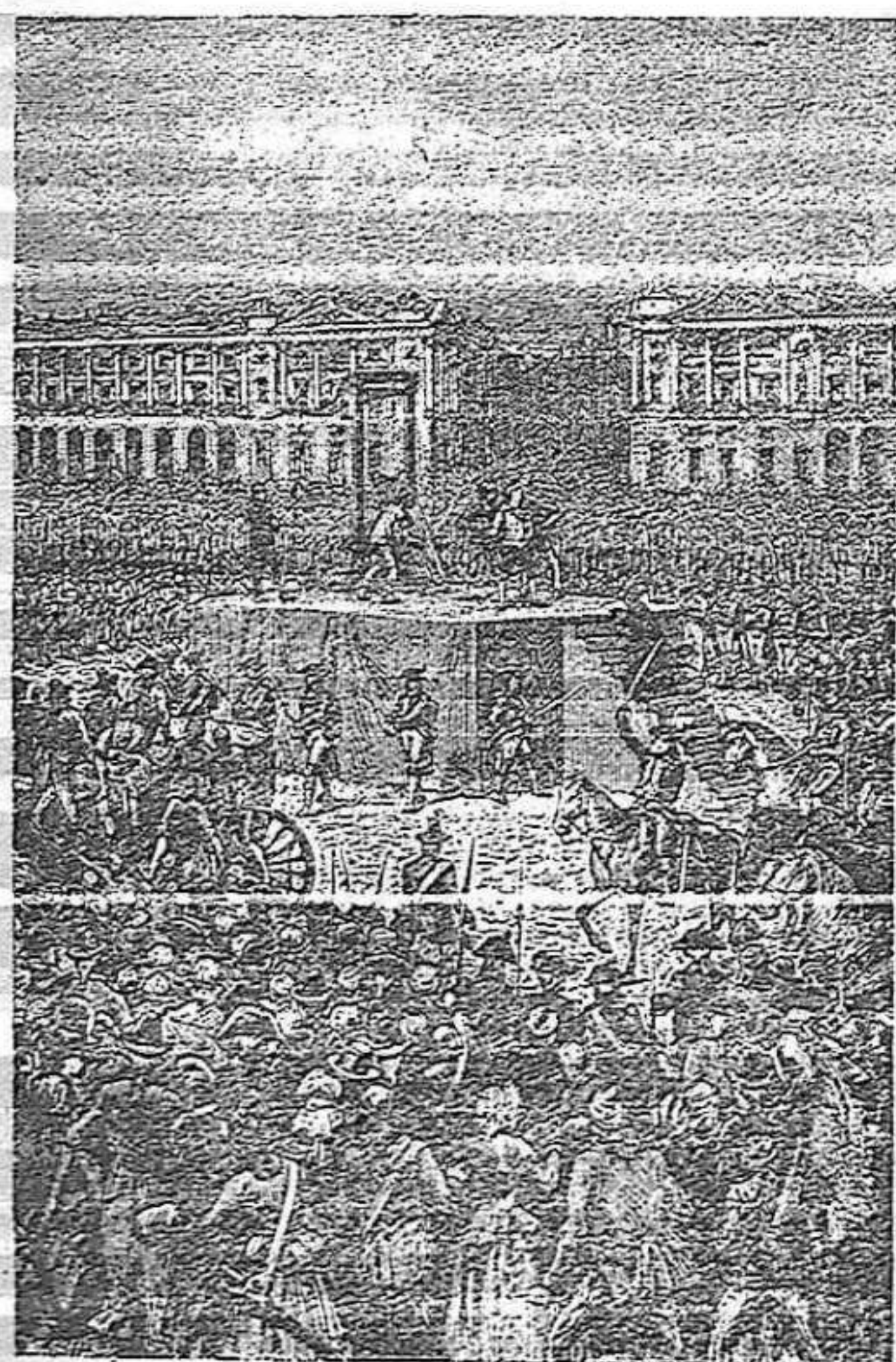

Les torres del temple, on foren empresonats Lluís XVI i Maria Antonieta.

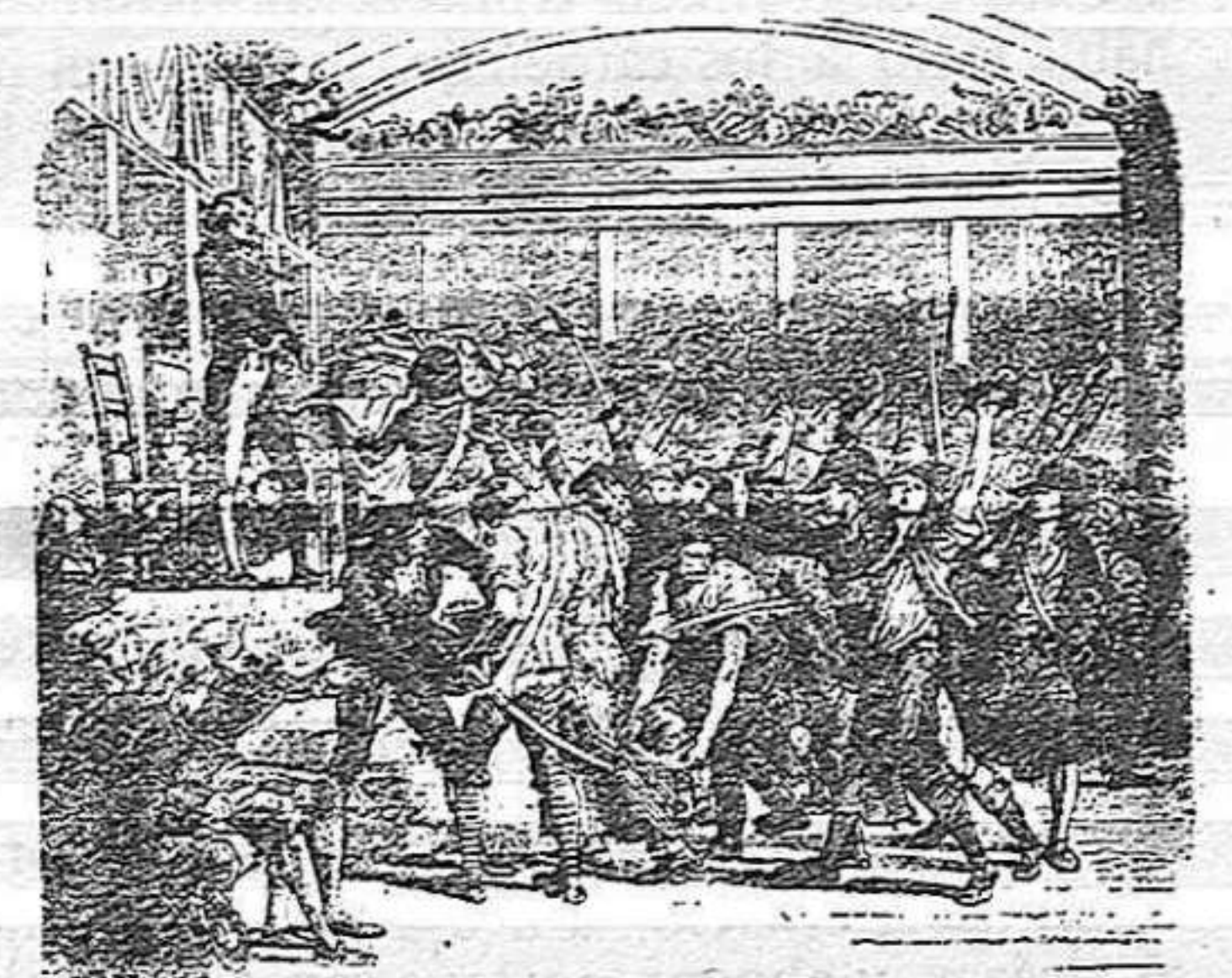
tenía la espada, el látigo, el derecho de pernada, la propiedad de la tierra, los feudos ominosos. La monarquía era la clave, la rueda maestra, el complemento del sistema, el nudo que unía los dos cabos de la cuerda que le apretaba el cuello a la nación. La monarquía aservidumbraba las almas y los cuerpos. Para esto el rey tenía sus monteros, sus guardias, sus intendentes, sus milicias, sus cobradores de tributos, sus cortesanos, sus tribunales; sus Bastillas, sus esbirros.

El feudalismo era toda esa barbarie asiática, todo ese salvajismo micronesio. Era tres losas que aplastaban al pobre pueblo tallable y corveable. Era un collar de triple circuito, que le ceñía la garganta y lo estrangulaba. Era, lo repetimos, una bestia de tres cabezas cornudas y tres bocas devorantes.

Pues con esa disforme bestia, con ese minotauro tricorne se agarró y luchó Francia cuerpo a cuerpo en el 89. El pueblo, con un esfuerzo hercúleo y sansónico, con una sacudida atlética, quebró las cadenas que aprisionaban sus puños y con ellas azotó el rostro de sus tiranos; y les rompió en las costillas a sus señores las varas con que los

1793—Execució de Lluís XVI

1793—El poble cantant La Marseillesa en la sala del trono.

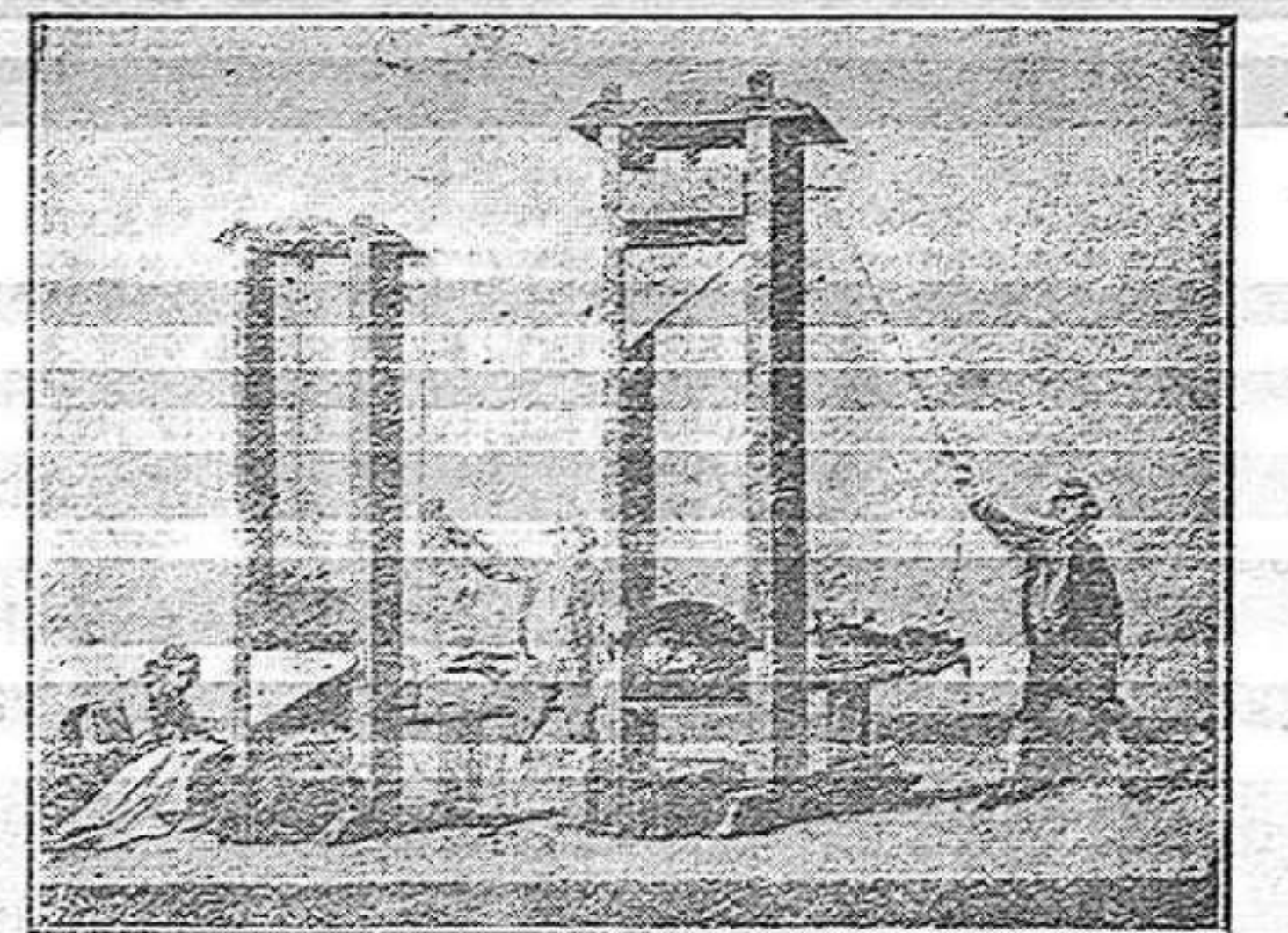
lacayos de estos lo apaleaban; y con las mismas botas con que lo habían pisado sus dominadores, les pateó a ellos el alma.

En los Estados Generales empieza la batalla. Rompe las hostilidades, con sus rugidos, que no ha superado la tormentaria moderna, el león Mirabeau. Y el pueblo que lo escucha desde la calle, aprende de él a rugir y a sacudir la melena y a pegar zarpa-zos y mordiscos tremendos.

Aquel león vendió después sus uñas y sus dientes a la Corte. María Antonieta, la pérfidamente ingenua bella mujer, se había enamorado de sus verrugas y de su fealdad avernal y de su turbia alma monstruosa, y había convertido a la fiera, como a Hércules Onfalia, en un morrongo doméstico. El vizconde tartárico era sensual como un incubo, y en cuanto una mujer le besaba la frente, le apagaba con el aliento todas las ideas, todas las hachas de la mente.

Pero ya era tarde. El pueblo se había abrazado tan fuertemente a su salvador y a su ídolo, había apretado tanto entre sus brazos a aquel monstruo de su amor, que lo había dejado vacío. El lindo pavón austriaco, que había desplegado ante él para cautivarlo toda la pompa de los ojos de oro y plata de su cola, debió de encontrarle las venas exangües.

Cuando se separó del pecho del pueblo, el león estaba ronco. El pueblo le había robado el rayo. El pueblo se había apoderado

Les guillotines de 1793

de su rugido y de los gritos de su garganta y de sus frases de fuego y de sus palabras gigantescas y de aquellas procesiones de imágenes como filas de pirámides, como reatas de camellos, como caravanas de reyes magos.

El pueblo no era ya el recién nacido *non fans*, el niño balbuciente, el idiota tartamudo del seiscientos. El pueblo había aprendido a tratar a los reyes de tú; a dirigir provocativamente la punta de la nariz hacia la cara de sus señores; a despreciar a los enotanados capripedes, a los chivos carnales y concubinaros, que paseaban en carrozas rameadas disfrazados de obispos; a insultar a las carniceras que subían hasta la cámara real, y a las princesas que bajaban a las cuadras a desmayarse en los brazos de los palafreneros; había aprendido a ser implacable como los que lo habían tiranizado a él, a tenerse compasión sólo a sí mismo, a llevar la venganza hasta donde habían llegado la opresión y el vejamen.

El pueblo había visto que en el trono de san Luis se sentaba un mal cerrajero casado con una garza real de los parques de Viena, se sentaba una inconsciencia panzuda, un calzonazos, un hombre de cuello grueso y corto y una mujer de cuello largo y fino, que estaban pidiendo la presión de una cuerda o la mordedura de una cuchilla; había visto que no se necesitaba más que un buen par de remos, más que un buen par de piernas lascivas para anclar en los lagos de Versalles, para llegar a azafata o a princesa

del Trianon; había visto que la sangre de los nobles no era azul, sino blanca como la cobardía, sino violeta como la podredumbre; había visto a los cardenales llevar en el pecho mezclados los cristos de oro con los medallones profanos, con los retratos de las meretrices, y a los obispos abrazar con un brazo a la Venus mística y con otro a la Venus pagana, juntar en su corazón el culto a María con el culto a la Camargo, y a los abates borrachos vomitar el vino de la consagración y escupir las hostias de las misas en las bocas de sus queridas; había visto esto, y había perdido el respeto y el miedo a todo.

Y se disponía a levantar su voz y sus protestas hasta el cielo; a ir a Versalles, invadir el alcázar y ahogar en la cuna a los hijos del rey; a hacer polvo los mientados de los castillos; a penetrar en las iglesias, echar de los altares a los santos y colocar en ellos a la diosa Razón; a bajar a los calabozos en que se carcomían los presos políticos y sacarlos en hombros a la calle; a llevar a las leyes los principios de los filósofos en vez de los caprichos y las genialidades de los príncipes; a regar el árbol rojo de la guillotina para que cubriera con su ramaje toda Francia.

Adelante, pueblo gálico. Adelante, París doctor, París capitán. Adelante, bravos «sans-culottes» sangrientos. Que diga lo que quiera vuestro enemigo, el desdenguado tudesco Goethe, el pseudohombre y pseudodios de Weimar. Que diga lo que quiera Veullot. Que diga lo que quiera Taine. Que piensen lo que quieran las pelucas. Adelante, chusmas menáxicas del café de Foy, vagos sublimes del Palais Royal, rabaleros sanantonianos, pucelas que leéis a Rousseau, harpías y viragos de las Halles. Adelante, intrépido y apolíneo Camilo, inmortales veinte años. Adelante, con el hacha de hierro en una mano, con el hacha de pez y de fuego en la otra. Adelante, ahora que tenéis los pies destrabados, ahora que tenéis las muñecas sueltas. Adelante contra la Bastilla, hacia la libertad.

ANGEL SAMBLANCAT

LES LLEIS

SN Rafelet, fill de la portera d'allà on visc, era un noi aixeric com un pèsol, intel·ligent i de la millor pasta del món.

Tenia tretze anys i la seva mare va volguer que's dedicés a un ofici. M'ho va parlar i jo vaig aconsellar-li que'l fes apendre de caixista.

Van seguir el meu consell i jo mateix vaireig buscar-li col·locacio fent-lo entrar de aprenent a l'impremta d'un amic meu.

Feia dos o tres setmanes que havia començat en Rafelet a treballar quan, un dia que jo no tenia gran cosa que fer, vaireig anar a l'impremta per a preguntar a l'amo que tal se portava el meu recomanat.

A l'entrar i sense donar-me temps de dir *déu-vos-guard*, el meu amic impressor se m'encara i em diu entre reneç i reneç: M'has ben enredat amb el teu protegit, mira!

Miro, i lo que m'ensenyava el meu amic eren dos senyors, un de molt mudat i un altre més modestament vestit, que escrivièn no se què.

El senyor mudat s'aixeca i tot serio, diu: —Vostè, senyor patró, ha faltat a la llei admetent a un menor de catorze anys als seus tallers. Es indigne que entre uns pares copdiciosos i uns patrons sense entranyes, esguerrin el *porvenir* d'un nen que està en edat encara d'apendre, robustint la seva intel·ligencia i no de que explotin la seva debilitat.

—Aquests burgesos no més s'engreixen bevent sang obrera, diu l'altre senyor menys mudat.

A la cuenta aquells senyors eren no se què d'això de les Reformes Socials. Un caixista de la mateixa impremta va denunciar que en aquells tallers hi havia un noi que es combrava i no tenia l'edat; un inspector va comprovar ho, i aquell senyor de la Junta hi posava esmena.

I l'esmena va consistir en fer plegar al

Rafelet i en posar una multa de cent pessetes al meu amic impressor.

**

Fa pocs dies, per a obsequiar a un foraster vaig portar-lo al teatre i a la sortida vàrem entrar a prendre una cervesa a un café-concert d'aquests indecents que tan abunden a Barcelona.

A l'escenari una ex-criada cantava com si encara fos a la cuina i ensenyava al públic uns fastigosos palpissos de carn; les camareres seien sobre la falda dels parroquians, les papellones s'atipaven amb els *sandwichs* que feien pagar als pagesos. En un recó del café jugaven al set-i-mig. Més enrera del taulell feien el «monte». Se sentien els crits i els xiscles de les parelles que sopaven dintre dels reservats.

Vaig veure aquell senyor serio de les Reformes Socials que s'estava en un palco i donava una carta a un *botones* per a que la dugués a la *Bella Patatetes*; a les taules de baix aquell inspector obrer pessigava a una camarera. El caixista denunciador, va cridar al *botones* i li va donar amistosament un copet sobre l'espatlla.

Llavors vaig fixar-me en el *botones*. Era en Rafelet, amb els seus ulls espavilats, que és treballava el *porvenir*, entre lloros, macarrons, jogadors i trinxeraires.

JEPH DE JESPU

Per en Casement

NOSALTRES forem dels primers que no posarem, malgrat el nostre nacionalisme democràtic, una absolució sobre els insurgents irlandesos. Una excusa, sí. Totes les insurreccions, tenen una excusa. Però en l'irlandesa, hi havia una manca de llealtat, un tèrbol desagraïment, que'ns la feien ingrata. Abans de la guerra, abans del sacrifici del partit lliberal, donant-se a Irlanda, la revolució de aquesta l'hauriem acollida amb un *God save the King* a l'inrevés. Que Déu salvés a la vella Irlanda i que aquesta se governi... En la guerra, la sublevació trencava un pacte. I la voluntat dels pobles lliures, com la dels homes lliures ha d'ésser pura.

D'aquell moment solament resta una sentència a complir: la de Sir Roger Casement, condemnat a mort. Sir Roger Casement, fou agafat, quan acabava de desembarcar d'un vaixell alemany per a posar-se al davant de l'insurrecció. Abans, havia intentat sublevar als soldats irlandesos presoners. Alta traïció, i pena fatal i tràgica. Però resta una esperança. En Casement, té encara dies de vida, car a l'Anglaterra no se sentencia en apel·lació i se posa en capella, empleant vintiquatre hores. El dia 17 se veurà l'apel·lació i si la sentència és ratificada, encara podrà acudir a la Cambra dels Lords. Podem els homes de bona voluntat, demanar el seu indult. El general Dewet, fou perdonat per la gran Anglaterra. Que ho sigui també el cònsol Casement.

De tot el món, va a trobar als poders anglesos un desig de misericordia, que és en nosaltres amor per a Anglaterra. I no sols de les terres desinteressades, sinó de les mateixes ciutats angleses, han sortit demandes de perdó per a en Casement. Perque Anglaterra no és dura, ni cruel; Anglaterra és l'única terra on el Crist no tornaria a ésser crucifixat.

Hem d'ésser nosaltres anglòfils, nosaltres que hem suavitzat quan ens contaven les perfidies de l'Albió i la revenja de Gibraltar, els que hem de sol·licitar que *Old England* tingui una grandesa més, extenen damunt el cap d'en Casement el perdó.

**

No és aquesta una platònica declaració. Ens adressem a *El Progreso*, *El Liberal*, *El Diluvio*, *La Publicidad*, *El Poble Català* i fins a *La Veu de Catalunya*, com a nacionalistes, per a que demandin gracia per un home que haurà pecat, que haurà estat deslleal, però per amor a la llibertat de la seva patria. No's tracta de solidaritzar-los en una campanya paralela, sinó de que, cada un a la seva manera, digui unes paraules generoses.

EL SILENCI

El Govern no vol soroll. Com tots els malalts greus, no pot sentir crits. Tanca les orelles, tanca les portes, tanca els finestrons.

Quina dolça pau, quin suau repòs, quina enganyosa tranquil·litat dintre la Cambra!

Tot fosc, callat, silenciós, sembla que el món estigui en pau. Un hom, oblidant-se de tot, fins de sa propia gravetat, pot fer petar una bacaina. Dorm, dorm, amb una són buida i fofa, que sembla la mort. Dorm com el guix, com una marmota, com una pedra.

La familia entra de puntetes a la cambra, se'l mira i no diu res. Tenen por de que's despertí. Si per mala ventura un piano de manubri comença, a baix al carrer, a alegrar a les minyones de servei, la familia fa donar una pesseta per a que calli el piano...

Però hi ha un moment en que els crits, l'aldarull, el bat-i-bull, l'escàndol, no és produït per un piano de manubri. Es la gent que treballa que té fam de justicia, que té fam de pa!, que protesta, que no's resigna, que clama per ses reivindicacions.

La familia del malalt aleshores té un astorament. No sab què fer. A l'entorn del llit, fosca i callada tota la cambra, veïlla el són buid del molt malalt. El parent jove s'atreveix a dir:

—Pot-ser que li diguessim...

Tots protesten: I ara! i ara! no és moment... El mateix malalt obre els ulls un moment i mormola.

—No'm digueu res! Per pietat! Que callin!

A fóra al carrer, a la vida, l'escàndol segueix, l'aldarull se fa més fort perquè va essent més conscient. Els sans no volen respectar als malalts i criden, criden en defensa de sa propia vida.

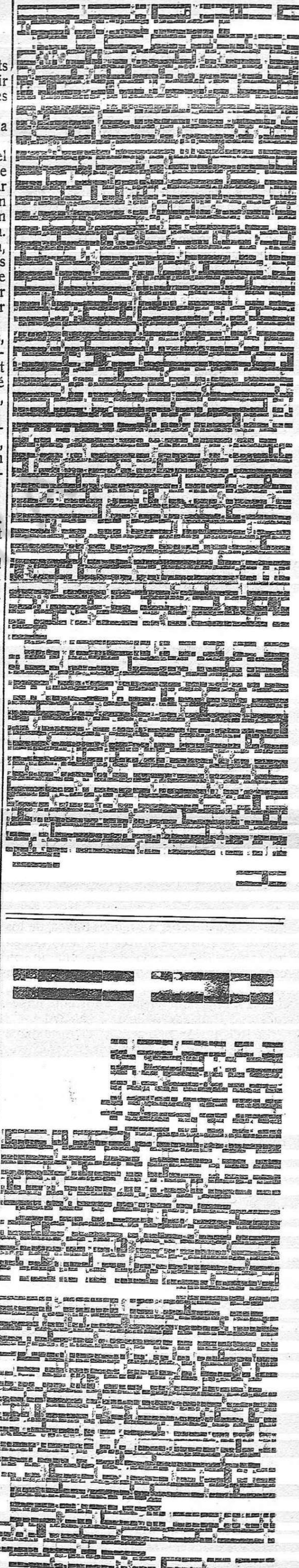
No hi ha silenci al món. Sols a la cambra del malalt hi ha, falsa i morta, una parodia de silenci...

El malalt s'ha quedat sol un moment. Ha obert els ulls, ha fet una ganyota lletja de por i d'estupidesa i ha tancat per sempre la mirada.

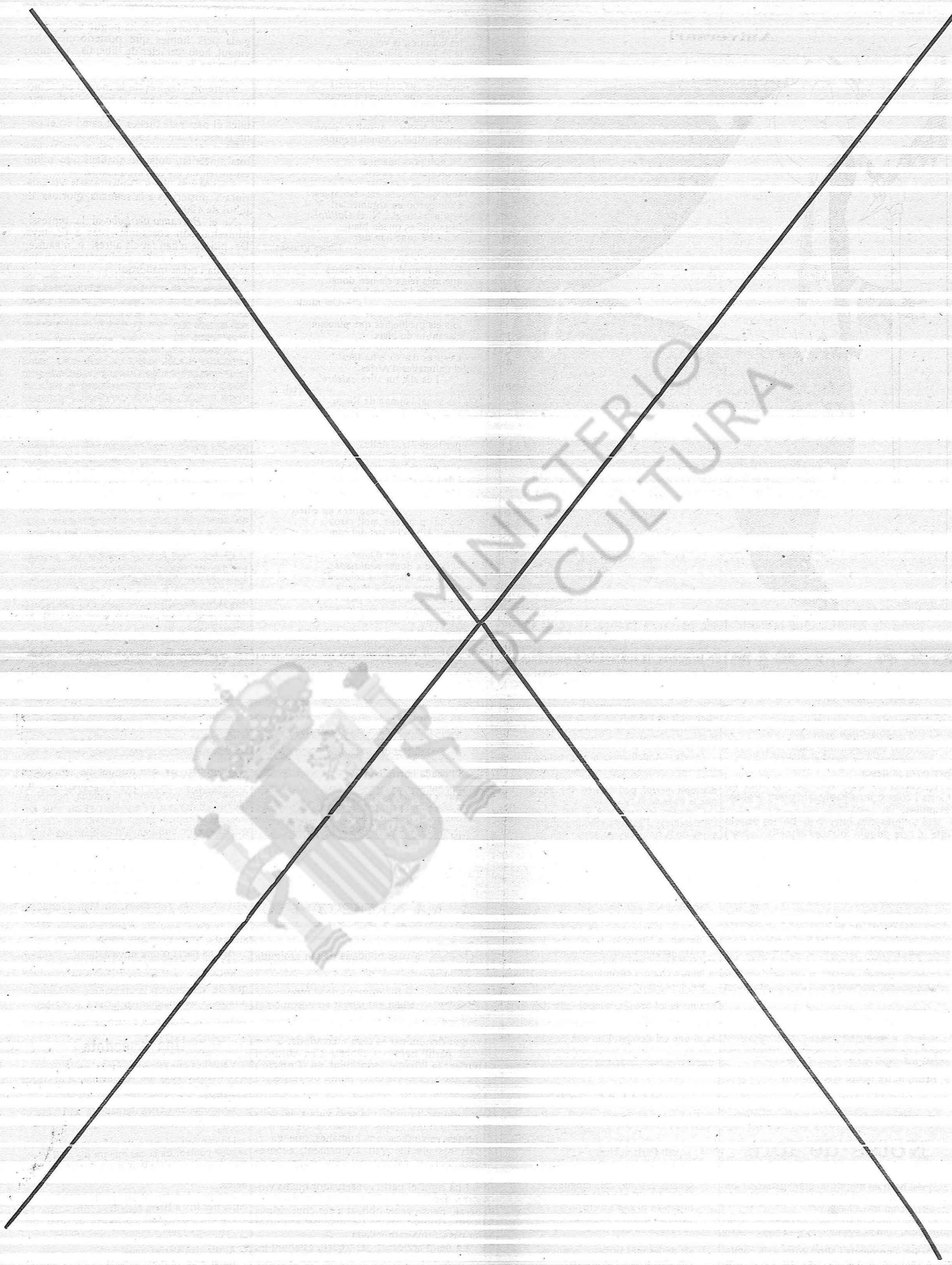
A fóra, la vida segueix cridant.

La familia del malalt, creient-lo dormit, entra a la cambra de puntetes, per no despertar-lo; envolta el llit en silenci, per no despertar-lo; tots callen, per no desper-lo... I aixís passa molt temps, molt temps...

MARCEL

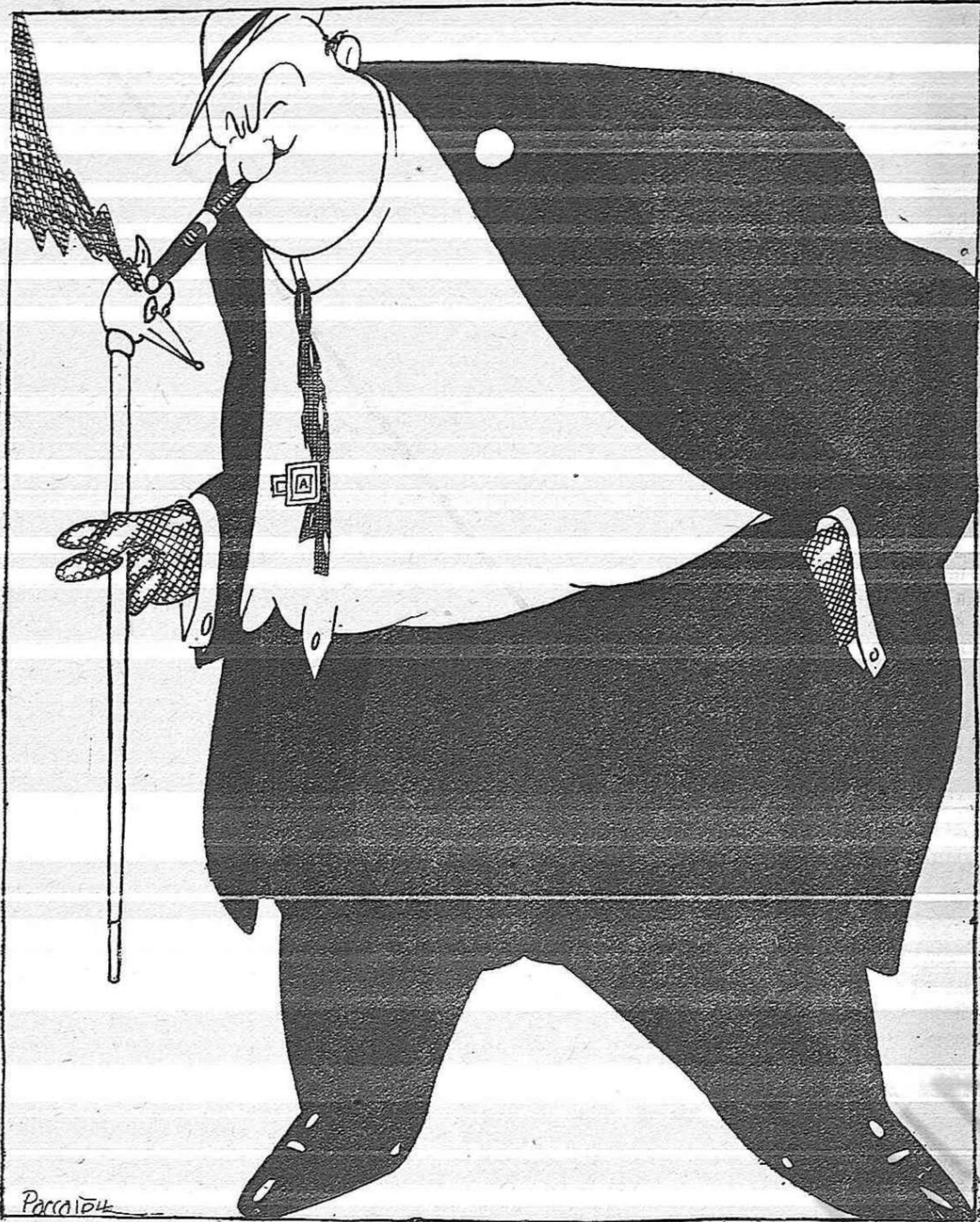

La presa de la Bastilla

Aniversari

—El 14 de juliol?... Què rediable devia passar, a França, el 14 de juliol?

a l'Alba una parodia de la cèlebre cançó de la Carmen Flores. En lloc de:

Colón! Colón! 34!

li diuen:

Cambó! Cambó 34!

Tiene usted una oposición,
y un diputado muy cuco
siempre a su disposición.

per fer-li la llesca.

El certus és que aviat se tancaràn les Corts i com si no s'haguessin obert. Pot-ser és millor.

No tingués més interès lo de les vagües que lo que puguin dir-nos aquells lloros i deixar-nos de dir aquells conilletes de guix de la majoria? Lo de les vagües ja és una altra cosa.

[Illegible text]

Liberal. Liberal?
Ya no hay de este percal.

Prou, ni de beure tinc humor.

MORITZ IX

Notes de fora

La Canya. — Han transcorregut les festes d'aquest barri en mig de la gran gatzara i ordre, havent-hi concorregut un sensnombre de forasters com mai s'havia vist.

El nostre mossèn **Berruga**, desitjós de ficar-hi la pota, com de costum, ha començat, des de dalt el cossioll de la bugada, a llençar tota mena de fàstics, impropers i altres coses a la comissió organitzadora d'aitals actes, per haver contractat a dugues artistes per a cantar i ballar en

els concerts que s'han donat, sense fer cap mena d'escàndol, i fins ha titllat de poca-vergonyes als que hi han assistit.

No s'amoïni, no, mossèn **Mossegà**, que ha anat molt bé i ja hi tornarem, puix ja sab que amb nosaltres no hi té res a fer. Ja s'ha acabat la llana!

Llinàs. — Aquell mossèn que patiem a la barriada de Collsabadell, ha sigut enviat a fer... desgracies al Poble Nou, on, amb l'adquisició d'aquest merlot, podran ben dir aquells veïns que'ls ha tocat la rifa.

Comteu lo que serà el tal aucellot, que l'Ajuntament d'aquesta vila, interpretant els desitjos de la població, en sessió del 25 de juny últim, va pendre l'acord, per unanimitat, d'haver vist amb satisfacció la guillada, d'aquests barris, del més dolent dels *mossegues*.

La despedida no pot ésser més eloqüent ni més justa.

Sardanyola. — El dia 2 del corrent fou inscrita en el registre civil una nena, pubilla dels entusiastes lliurepensadors en Joan Perramón i Constança Novelló.

Fören testimonis de la cerimonia els nostres amics Esteve Gené i Manel Bala, imposant-se a la tendre criatura els noms d'Electra i Humana.

Un altre disgust pels clericals de per aquí, que peten de dents al veure que si a la muntanya no és tot orenga, tampoc són xais tots els veïns de Sardanyola.

Que continuï la salut de la mare i de la filla és lo que cal desitjar, i ho fem de veres.

TOTAL, RES

—Vinc de Madrid.

—I què?

—Espléndit...

Aquell Parlament està com en els temps més gloriosos. Quins discursos!... Quins debats!... Quines sessions més mogudes!... No hi ha allí cap Castelar, ni cap Pi ni cap Rivero, però, en quant a habilitat, cada diputat dels d'ara es passa per sota el braç als de les més brillants èpoques. No; això s'ha de confessar: aquí hem perdut moltes coses;

el respecte dels estranys, les colonies, la vergonya, la fè, l'amor al treball, però, lo que és l'eloqüència, no s'ha perdut ni's perdrà mentres ens quedin patricis com els que, rublert d'encant, m'he estat escoltant dos mesos al Parlament nacional. Aquell Mella!... Aquell Lacierva!... Aquell Alba!... Aquell trempat de comte de Romanones!... Tu no't pots imaginar la picardia, el salero, la graciosa amenitat amb que toquen els assumptes! Quin garbo en argumentar! I quin trasteig!... Ni el *Gallito!*... El públic es queda blau.

—I bé ¿què han dit?

—Coses grosses!...

El «problema catalán» ha sigut un dels grans temes que més feina els han donat.

—Com l'han agafat?

—Del modo

que allí solen agafar tots els problemes que punxen: atacant-lo de biaix i rematant-lo amb un *quiebro* Després d'això, s'ha tocat el galimaties d'Àfrica.

—I és clà, un altre *quiebro*...

—I tall!

Ha sonat l'himne de Riego, s'han dit frases retumbants sobre l'Europa «que'ns mira» i el testament otorgat per Isabel la Catòlica, i... punt. Tot el temporal s'ha desfet com un bolado... i han deixat al comte en pau i el nord del Marroc en guerra.

—I després?

—Després s'ha entrat en uns projectes molt rars que l'Alba s'ha tret del cap per procurar-se recursos, a fi de no haver d'anar al Banc a donar *sablassos*... Ah!... Els discursos colossals que sobre aquesta materia s'han fet no cabrien pas en un bagul dels més grossos... Ha sigut un devassall!...

—Molt bé!... De modo i manera que'ls eloqüents diputats han estat més de dos mesos parlant dels verds i dels blancs, del temps i del *sursum corda*?...

I, escolta ¿què han acordat respecte als altres assumptes que amb tant insistient afany els recordem cada dia?

¿Què han dit sobre el preu del pa, i el cas del carbó de pedra, i els conflictes del treball, i la falta de patates i l'onada horripilant d'inaguantable miseria que a passos aegantats s'està escampant per Espanya, cobrint-la de cap a cap?...

—Home... ara sí que m'atrapes!... D'això ningú n'ha parlat.

C. GUMA

AMNISTIA

s cosa oblidada de tan sapiguda que Espanya és el país dels viceverses i dels contrasentits. Els governs de la monarquia s'han empenyat en bescantar la seva manca de lògica, desmentint les etiquetes amb que, per esmaperdre al poble, han volgut denominar la seva mercaderia.

El partit nomenat lliberal s'ha distingit burlant la llibertat, suprimint en la pràctica tot allò que devia ésser motiu de respecte i fins motiu d'aixamplis, que l'acredités entre el poble, necessitat dels petits beneficis que pot donar-li qui deu la seva vida a la vella actuació d'un grapat d'apòstols de les modernes reivindicacions humanes, que en el darrer segle iuitaren ardidament, aconseguint part o partida del seu programa de rebels.

I ha sigut el partit conservador qui ha vingut a fer-li una veritable competència al lliberal. Sense venir obligat a fer concessions democràtiques, les ha fet quan pel seu magí ha passat una rampellada.

La llei d'accidents del treball, establint les onze hores de jornada, és filla dels conservadors. En canvi, la llei de Jurisdiccions és

filla d'en Moret, i no ha pogut ésser derogada pels homes que posteriorment han vingut, amb caràcter de lliberals, a ocupar poltrones de ministeri.

Sobretot, després de la mort d'en Cánovas i en Sagasta, hem vist una colla d'homes *lliberals* representant en l'escenari de la política el paper de titelles. En canvi en el partit conservador ha sorgit un home aspre, a estones dèspota, però, si val a parlar amb tota sinceritat, dotat de qualitats que millor escaurien en els de l'altra banda.

A en Maura l'hem combatut pels fets anteriors i posteriors a la setmana gloriosa de juliol de 1909.

Ni el *Barranco del Lobo* ni la repressió trimestral són coses mai vistes a Espanya. De pitjors n'han fet els altres, o n'haurien fet, de trobar-se en les circumstancies en que se troba l'odiador mallorquí.

[Illegible text]

Al presiri de San Miguel de los Reyes (Valencia) hi ha en Jacinto Villarroya, un pobre vellet condemnat a cadena perpetua, un carrabiner qui va entregar-se als seus entusiasmes republicans. També s'hi troben quatre o cinc companys d'en Sánchez Moya, mariners de la fragata *Numancia*.

A Figueres s'hi troben també uns quants amics, que quan la darrera crema de convents, n'encengueren un a Manresa.

El 21 d'abril de 1909, tres mesos abans dels célebres successos, en Maura concedí una amnistia. Després s'han concedit dos o tres indults parcials i una amnistia.

Ara es parla d'una nova amnistia. Veurem si vindrà, i si el part serà feliç.

Nosaltres creiem que aniria millor que els que de més aprop la demanen, sapiguessin una mica de cirugia.—J. COSTA I POMÉS.

Una anècdota

Veritat és que entre els molts revolucionaris que floriren l'any de la *Bastilla*, n'hi hagué alguns que tenien, a pesar de tot, sangueta imperialista.

La prova, en Carles Bernadotte antic mariscal de França, que va arribar a fer-se coronar a Suecia.

Un cop fou rei, però, va sufrir molt d'esperit, segons conten. Es el cas que un dia se li va fer una llaga en un dels braços, llaga que'l pacient no's volia deixar examinar de cap de les maneres.

Intrigat, el metge no parava de insistir en la cura. Per fi, en Bernadotte li va dir:—Esta bé, cureu-me; però, sobre tot, m'heu de jurar que no esplicareu mai a ningú lo que veureu en el meu braç.

Al dir això s'arremangà. En el braç hi duia tatuada aqueixa senzilla inscripció: «Tots els reis mereixen la guillotina»

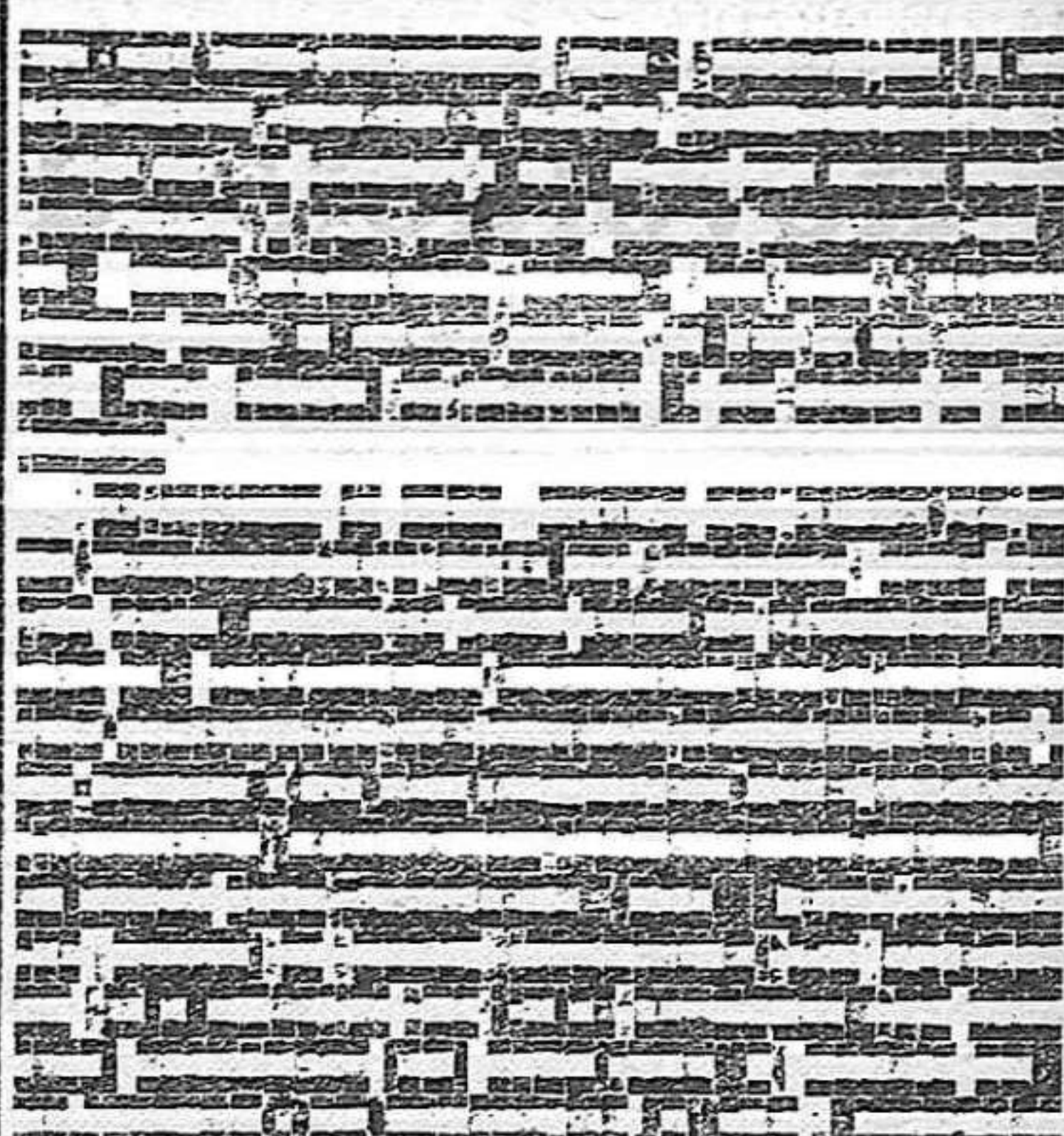
Horitzons més amples

LA Bastilla, baluart dels tirans, serà eternament un exemple pels pobles. L'assalt de l'ignominiosa fortalesa pel poble de París, serà eternament una lliçó pels oprimits. Senyalant el 14 de juliol, hi haurà sempre dret a afirmar que és servent qui mereix ésser-ho, i lliure qui lliure vol ésser.

El poble, al dirigir-se, guiat pel sagrat nom de la llibertat, envers la Bastilla, anava inconscientment a la conquesta pels pobles esclaus, d'una sublim promesa de redempció. Promesa que's va acatant amb la inflexibilitat de les lleis naturals.

Els pobles és redimeixen, i al recórrer del segle xx sa augusta missió de progrés i de malvestats, noves bastilles fetes pels dirà a la França quan gran, quan feconda fou aquella data gloriosa, que més s'admira quan més ens allunyem d'ella, atravesant èpoques d'abatiment, debilitat i degeneració.

Res tenim que envejar a la França del 89. Matança, fam, desesperació... tot quan necessita un poble per a llençar furiosament ses energies a la plaça pública saltant barricades, trepitjant cadàvers i escrivint en el gran llibre de l'història humana, aquesta pàgina d'or que sols perteneix als pobles que saben emancipar-se i que si tenen decretada sa mort en les lleis del destí, no moren sinó després d'haver lluitat.

Legal és que l'afamat busqui pa per alimentar-se; que'l treballador aspiri a millorar ses tristes condicions de vida; que la víctima anhelí reparació; tot això és intensament just i natural, però hi ha en ell cert egoisme que no permet a les intel·ligències aixamplar l'horitzó de ses aspiracions i es necessari que d'aquesta feina se'n cuidin els pensadors i els que saven veure en els fins de la vida quelcom més gran i altruista que'l bé propi.

Si en la màquina social espanyola, les petites rodes compleixen sa modesta missió, que compleixin la seva les grans, avançant a un mateix temps, apropant-se al pervindre i retornar promptament al present per apressar els seus moviments.

FERRAN CANAMERAS

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 7 AL 13 DE JULIOL DE 1916

Per terra

Ha acabat la primera fase de la ofensiva aliada en el Somme. Toia la zona de terreny que els franco-anglesos tenien com a objectiu, ha caigut en son poder. Els anglesos s'han apoderat de 5 pobles i els francesos de 18. Entre uns i altres han fet 20,000 presoners i han pres més de 100 canons. Aviat començarà la segona part de l'ofensiva.

A Verdún, en els darrers dies els alemanys han emprés formidables accions ofensives, amb molts petits resultats. La plaça aguanta fort.

Al front oriental, l'exèrcit de Brussilof ha avançat per la Galitzia, ocupant Delatyn, població important pel creuament de línies fèrries, i ha avançat, i molt més encara, sota del riu Pripet, en direcció a Kowel, passant del riu Styr al riu Stokhod, lo qual representa un guany de 50 quilòmetres de fondaria per 60 de llargaria. Des del 4 de juny al 10 de juliol, els russos, segons xifres oficials, han fet 266,000 presoners i han pres 312 canons.

Al front italià, continua l'avenç de les tropes del general Cadorna, però amb bastanta lentitud.

A la Turquia d'Asia, els russos han recomençat la ofensiva, aconseguint considerables avantatges i fent uns 3,000 presoners i apoderant-se de Mamahatum.

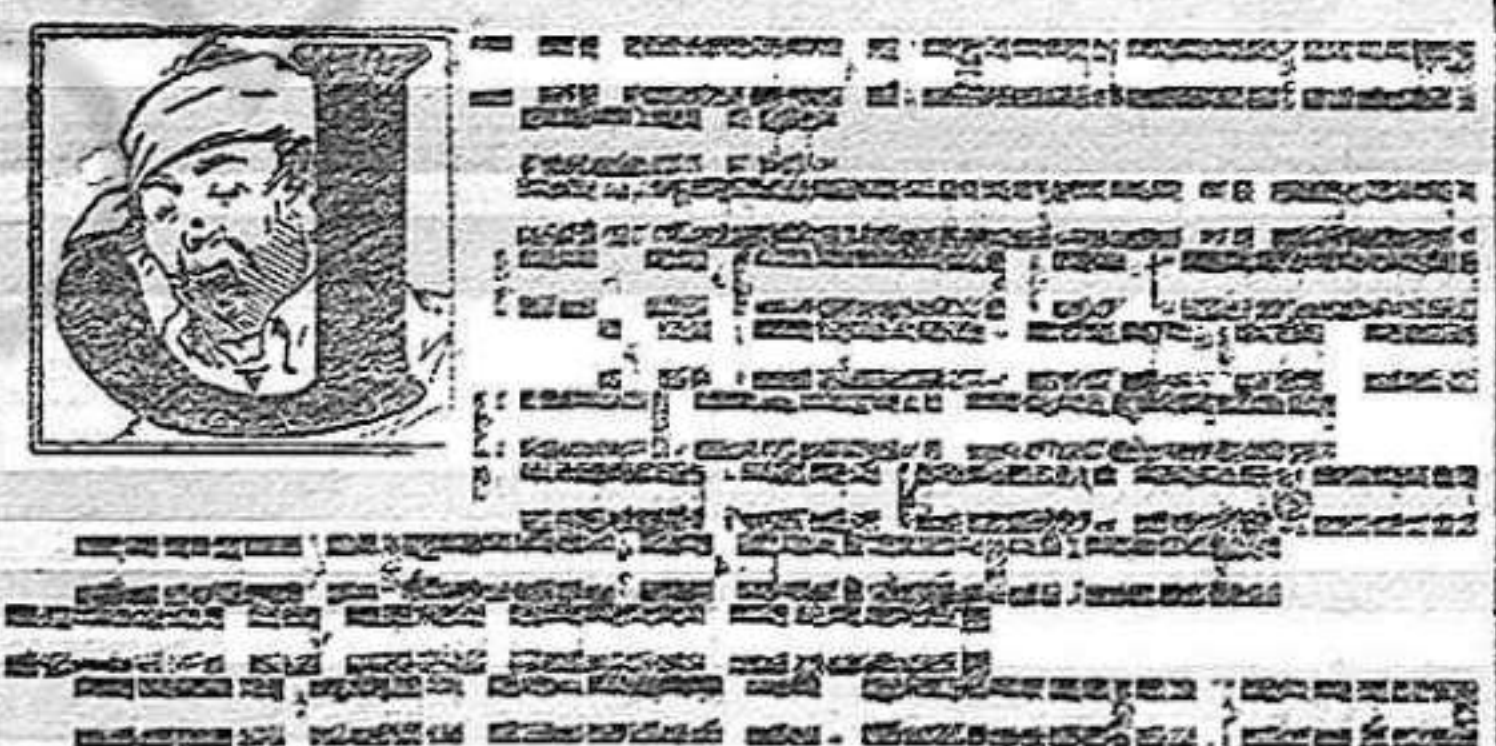
Per mar

El creuer italià *Novera* ha enfonsat dos vapors auxiliars austríacs a l'Adriàtic.

Un submarí alemany ha bombardejat la costa anglesa a Seaham.

Per l'aire

Una esquadreta d'aeroplans alemanys ha bombardejat alguns punts de la costa anglesa, sense gaires conseqüències.

L'ofensiva dels aliats té preocupats als germanòfils, que esperen una *kolossal* resistència dels alemanys.

Això de lo *kolossal*, es va acabant, es va acabant...

No més queda un *kolossal* en bon us. I ja podran veure'l, els germanòfils: Es el *kolossal* de la victòria aliada.

Es un moment en que no podran pair lo *kolossal*.

En Romanones està molt airafegat. Les seves gestions conciliadores tenen tant èxit, que mai hi ha hagut a Espanya tanta desavenença.

Ja es coneix la mala pata del Govern.

Fins en Vidal i Ribas pot anar a Madrid, actuant de *pío, felice, triunfador, trajano...*

Res voldriem dir de les qüestions palpitants. I no, naturalment, per a donar un gust al comte de Romanones.

Sinó, al contrari, per a que ell no ens dongués a nosaltres un disgust.

Però, de totes maneres, hem de votar en contra del Govern i del capital, i si molt ens apuren, en contra de la capital.

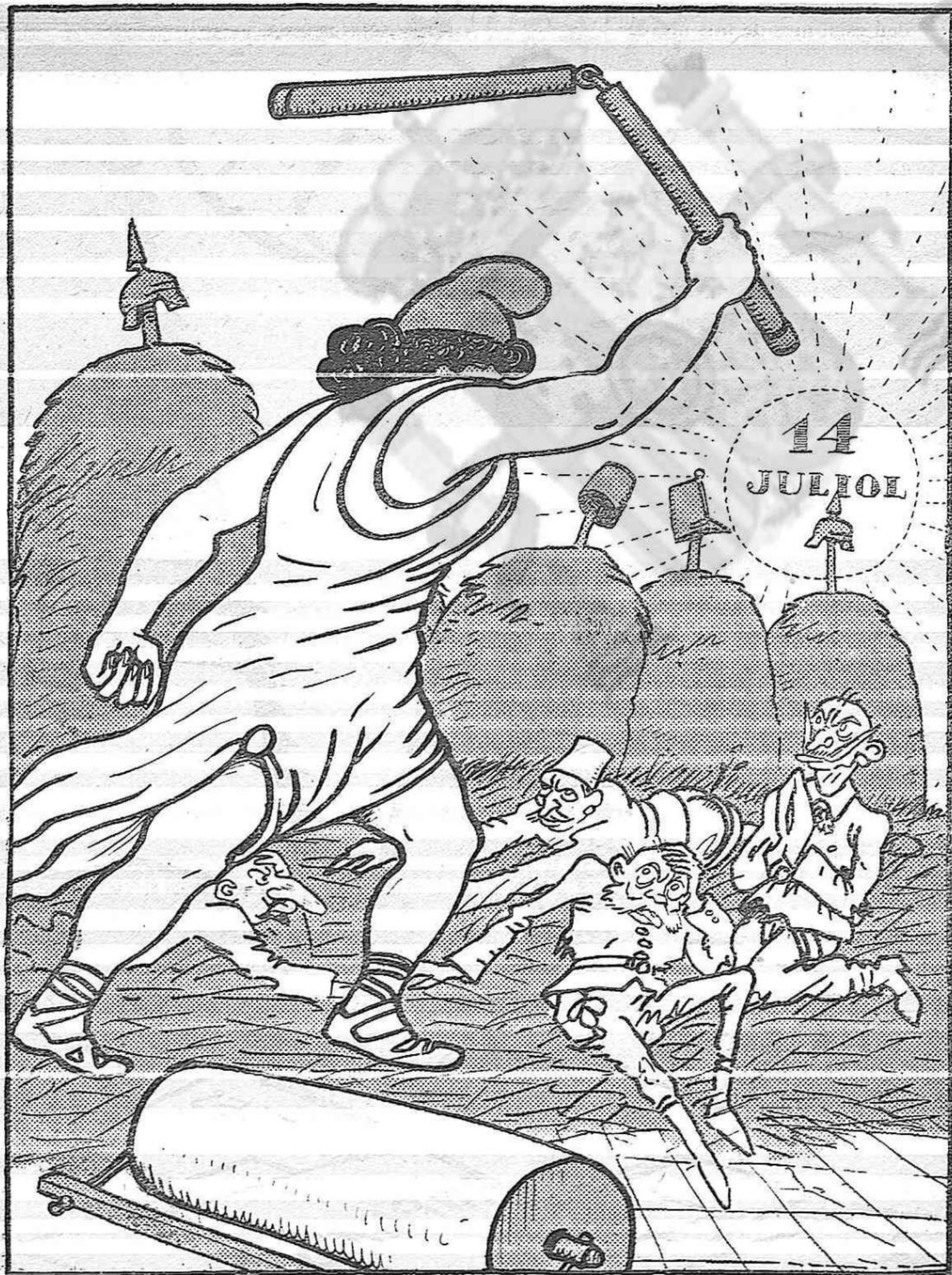
La gran pensada d'en Suárez Inclán respecte al jòc... al jòc... polític (entenem-nos!), ha sigut un altre èxit del que està acostumat a carregar-se a Barcelona.

No ens estranya que sigui un xic carregat d'espatilles.

I en Pich? Què fa, políticament, en Pich? Sembla mentida que un home que'ns ha fet parlar tant s'estigui tant quiet, tant a l'ostracisme.

No volem dir, senyor Pich, que vostè sigui una ostra, eh?

Refrans de temporada

«Qui no bat pel juliol no bat quan vol»

Els espanyols de Burdeus ens comuniquen que, per iniciativa del «Ateneu» de dita localitat francesa, s'han posat en relació amb totes les demés societats espanyoles residents a França per a emprendre una activa campanya en pro de l'amnistia dels seus compatriotes.

No hi ha dubte que aqueixa lloable tasca, unida als treballs que la nostra premsa i els diputats republicans realitzen a Madrid, ha de ésser de una gran eficàcia en els presents moments.

Per aix calò agrair i felicitar als benemèrits espanyols de Burdeus.

Demà, diumenge, a las cinc de la tarde, se celebrarà un *lunch* popular en el «Centre Republicà Federal» del carrer de Mercaders, en commemoració del catorze de juliol, aniversari de la presa de la Bastilla.

No tenim inconvenient en enviar-los-hi la nostra adhesió espiritual.

El Govern sembla disposat a uniformar reglamentar el jòc

ja sé que farà el Govern.

Canviarà el *lleterero* de tots els cafès-concerts, bars i demés *garitos*, per aquest altre: «Administración de Loterías».

Se diu que un dels candidats a diputats a Corts per Girona, en les pròximes eleccions serà el comte de Santa Maria de Sans.

I doncs... el de Santa Maria de Pomés?

Serà bonic veure a dos Santes Maries fent-se la competència.

Dissabte passat va morir, a Barcelona, don Antoni Ferrer, redactor quefe del popular diari *Las Noticias*.

Era el senyor Ferrer un notable periodista, un intel·ligentíssim reporter especialitzat en les informacions polítiques, que no coneixia enemics en cap dels partits de Catalunya. Era ademés, un home jovial i afable, un perfecte caballer que comptava les coneixenses per simpaties. D. E. P.

Que no s'en desfaci! En Salas Antón fa correr que, amb motiu de la seva etzegallada en el Congrés sobre la llengua catalana, ha sigut felicitat pels catalans de Londres.

Encara que m'ho juri no ho crec. Està ben segur que són catalans de Londres?

Més aviat creuríem que són anglesos... del Clot.

Els conservadors monàrquics preparen un «gran recibimiento» al ex-ministre Sánchez Guerra que ha de venir a Barcelona... el mes de d'octubre.

Renoí, quins conservadors més *avençats!*

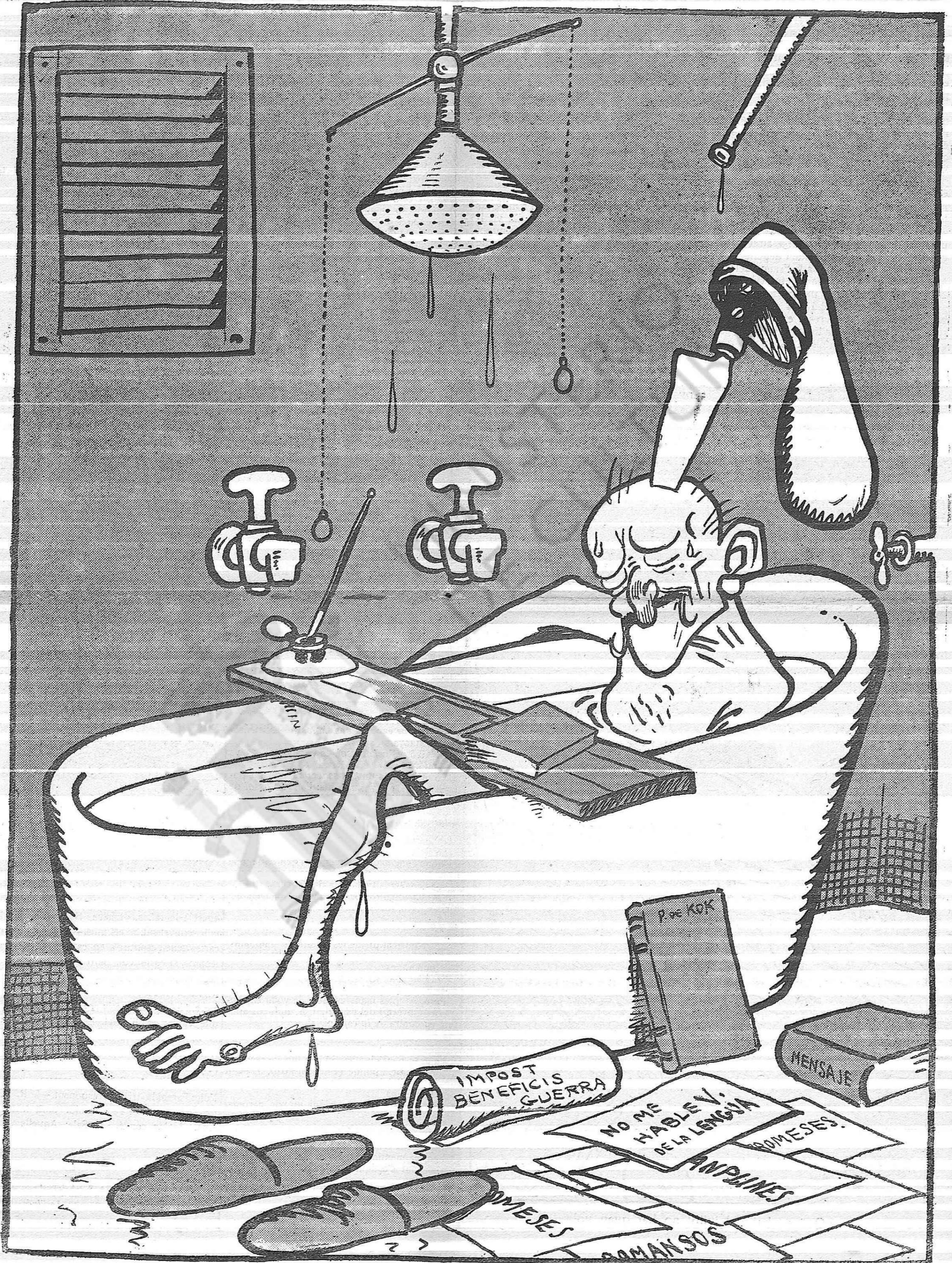
Cavallers: J. C. i P.: Lo d'avui hi va.— S. M. (Cabrils): Té poca importància.— S. Otto (Mayals): Massa llarg i de forma defectuosa.— Feca: A l'article hi manca espontaneïtat i fins originalitat.— Tordà (Perpinyà): Es de un interès molt local.— M. Q. (Prades): Les correspondències han de venir molt extractades, en una forma quasi telegràfica.— Esteve Batlle Blanco: No m'ha convenut; ni els mils.— J. G. (Molá): Les cartes deuen escriure's en català; en català defectuós, si vostè vol, però en català. Ademés segons què no's pot dir sense documents.— R. Valls: Aquells versos feien caure d'esquena, amic. No es lo mateix compondre epigrames que cantar la llibertat. Lo demés veurem.— D. B.: Queda servit.— E. C. (Cervelló), A. M. (Porrera), N. V. (Figueras), A. M. (Sarreal), J. P. (Tortellà): Són excessivament llargues.— Enric Lapreda Fàbrega: Entren en cartera.— Joaquim Puig: Farem la tria corresponent.— J. R. (Castelló d'Ampúries): Té un color molt local, tot això. No'ns convé.— E. Sala: Aquells versos que parlen de l'Exposició, no van.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.

Episodis de la Revolució de...

«La mort de Marat»

(Parodia d'un quadro cèlebre)